

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

СТРАТЕГІЯ ТА РОЗВИТОК БІЗНЕСУ

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи
для здобувачів ступеня бакалавра
зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Стратегія та розвиток бізнесу [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання курсової роботи для здобувачів ступеня бакалавра зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля / уклад.: М.В. Бойченко, В.А. Шаповал, Є.В. Терехов, Ю.І. Літвінов ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2024. – 13 с.

Укладачі:

М.В. Бойченко, д-р екон. наук, проф.;

В.А. Шаповал, канд. екон. наук, доц.;

Є.В. Терехов, канд. екон. наук, доц.;

Ю.І. Літвінов, канд. техн. наук, доц.

Затверджено науково-методичною комісією спеціальності 076 Підприємництво та торгівля (протокол № 8 від 30.08.2024 р.) за поданням кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління (протокол № 24 від 30.08.2024 р.).

Матеріали призначено для самостійної роботи здобувачів ступеня бакалавра освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність під час виконання курсової роботи з дисципліни «Стратегія та розвиток бізнесу».

Визначено мету та завдання курсової роботи, послідовність її виконання, запропоновано тематику робіт з прикладами рекомендованих планів. Встановлено вимоги до виконання, оформлення та термінів виконання курсової роботи. Наведено критерії оцінювання курсових робіт, список рекомендованих джерел.

Відповідальний за випуск завідувач кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління О.Г. Вагонова, д-р екон. наук, проф.

ЗМІСТ

1. Мета і послідовність виконання курсової роботи	4
2. Вибір теми та об'єкту дослідження курсової роботи.....	5
3. Інформаційне забезпечення курсової роботи.....	5
4. Складання плану курсової роботи.....	6
5. Вимоги до написання тексту курсової роботи.....	7
6. Технічне оформлення курсової роботи та критерії її оцінювання	8
7. Рекомендована література та інформаційні джерела	9
Додаток А. Приклад титульної сторінки курсової роботи	12

1. Мета і послідовність виконання курсової роботи

Освітній компонент Ф23 "Курсова робота зі стратегії та розвитку бізнесу" виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань щодо стратегічного управління підприємницькою діяльністю. Студент має показати вміння ідентифікувати зовнішні та внутрішні процеси стратегічного характеру, володіння термінологією, методами стратегічного аналізу та планування.

Для курсової роботи освітньо-професійною програмою визначені наступні результати навчання:

PH2	застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій та торговельній діяльності;
PH7	демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати;
PH12	володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких та торговельних структур;
PH17	вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких та торговельних структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів;
PH20	знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких та торговельних структур з урахуванням ризиків.

Курсова робота вимагає від студента наступних компетентностей:

- самостійно осмислити обрану проблему, критично її дослідити;
- збирати, аналізувати і систематизувати наукову та іншу інформацію з теми курсової роботи;
- застосовувати отримані знання при вирішенні практичних завдань.

З метою раціональної організації праці студента з підготовки курсової роботи рекомендується дотримуватися наступної послідовності її виконання:

- вибір теми курсової роботи, визначення її мети і завдань;
- пошук необхідної інформації і літератури з теми, її вивчення та аналіз;
- складання плану курсової роботи;
- написання основної частини курсової роботи, оформлення вступу та формулювання висновків;
- технічне оформлення курсової роботи та її подання для перевірки.

2. Вибір теми та об'єкту дослідження курсової роботи

Курсова робота виконується на прикладі діяльності існуючого підприємства. Рекомендовано аналізувати відомі, бажано, українські компанії, які є публічними та самостійно поширюють інформацію про власну діяльність у відкритих джерелах. Також роботу можна виконати на прикладі історії розвитку відомих міжнародних компаній.

Назва курсової роботи є однаковою для всіх студентів: **ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМКІВ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ ТОВ «Х»**.

Підприємство *X*, яке буде об'єктом дослідження в курсовій роботі, студент обирає самостійно (за необхідності – консультується у викладача).

3. Інформаційне забезпечення курсової роботи

Відповідальним етапом виконання курсової роботи є пошук інформації з обраної теми. Надзвичайно важливо критичне ставлення до джерел інформації та самих публікацій. Перевіряйте достовірність даних. Не спирайтесь на думку лише одного експерта.

Рекомендовано використовувати різноманітні джерела інформації. Насамперед, звертайте увагу на офіційні веб-сайт компаній та їх сторінки в соціальних мережах. Обов'язково використовуйте публікації профільних видань, онлайн-сервісів та порталів, каналів Youtube тощо, наприклад:

- Forbes Україна;
- <https://techcrunch.com/>;
- AIN.UA;
- village.com.ua;
- vctr.media (Vector);
- inventure.com.ua (InVenture);
- usf.com.ua (Український фонд стартапів);
- <https://opendatabot.ua/>;
- <https://vkursi.pro/>;
- <https://clarity-project.info/>;
- <https://youcontrol.com.ua/>;
- <https://www.ukrstat.gov.ua/> (<https://stat.gov.ua/>) – Державна служба статистики України;
- <https://www.kmu.gov.ua/> - Урядовий портал;
- <http://www.ier.com.ua/ua> - Інститут економічних досліджень та політичних консультацій;
- <https://razumkov.org.ua/> - Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова;
- <https://bank.gov.ua/> - Національний банк України;
- <https://business.diia.gov.ua/> - Дія.Бізнес;
- <https://brandstory.com.ua/> - портал BRANDSTORY.

4. Складання плану курсової роботи

Структура курсової роботи обов'язково повинна містити такі елементи: вступ, основну частину, висновки.

Як правило, основна частина складається із 2-3 розділів, кожен з яких може бути розбитий на підрозділи (параграфи). Кожний розділ висвітлює самостійне питання, а підрозділ - окрему частину цього питання. Назви розділів та їх частин повинні відображати суть питань, без розкриття яких неможливо достатньо повно викласти тему курсової роботи. Формулювання заголовків розділів та підрозділів курсової роботи повинно бути стислим, чітким, слід уникати складних речень.

Структурувати матеріал треба за окремими складовими стратегічного управління. Може бути використаний варіант структурування курсової роботи, що передбачає більш глибокий ретроспективний аналіз діяльності компанії з тривалим періодом існування. Розглянемо приклади змісту курсової роботи.

Варіант 1

ВСТУП. Загальні відомості про підприємство та галузь (*коротко, для загального розуміння виду економічної діяльності та потреб суспільства, що задовольняються підприємством*). *Обсяг – не більше 1 сторінки.*

Розділ 1. Аналіз зовнішнього середовища підприємства: нормативно-правова база; споживачі; конкуренти; науково-технічний прогрес; економічні партнери; соціокультурні цінності суспільства; міжнародне оточення; макроекономічні чинники.

Розділ 2. Аналіз внутрішнього середовища підприємства:

- аналіз цілей, їх структури та видів, взаємозалежності (система цілей; критерії оцінки цілей);
- аналіз організаційної структури (за умов наявності матеріалу);
- технологічні особливості;
- управління персоналом;
- *стислий* аналіз результатів господарської діяльності.

Розділ 3. Обґрунтування стратегічних напрямків діяльності підприємства:

- визначення стратегічних альтернатив із застосуванням SWOT-аналізу підприємства, матричних моделей;
- ґрунтовний аналіз стратегічних альтернатив: оновлення системи цілей та стратегій (конкурентна, портфельна); потенційний синергетичний ефект; передумови та наслідки диверсифікації/інтернаціоналізації бізнесу; очікувані вигоди злиття, поглинання;
- обґрунтування можливостей щодо впровадження стратегічних альтернатив: відповідність структури управління новим стратегіям, цілям; фінансова спроможність; наявність персоналу, технологій та інших ресурсів.

ВИСНОВКИ (результати та обґрунтовані пропозиції, що підтверджуються зробленими дослідженнями).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.
ДОДАТКИ (опціонально).

Варіант 2

ВСТУП. Стисла характеристика бізнесу із зазначенням актуальних потреб суспільства та ринкових пропозицій.

Розділ 1. Основні відомості про відоме підприємство з тривалим періодом існування (наприклад, *General Electric Company; The Coca-Cola Company; Microsoft Corporation, General Motors Company; Toyota Motor Corporation; McDonald's Corporation; Корпорація «АТБ»; ПАТ «Світоч»; Холдингова компанія «Метінвест»; Холдингова компанія «ДТЕК»; Агрохолдинг «Kernel Group»; ПАТ «Київстар»; Корпорація «Інтерпайп»; Холдинг «Нібулон»; ПАТ «Мотор Січ», ПАТ «Приватбанк»*).

Розділ 2. Визначення головних етапів розвитку компанії (*стратегічні періоди*) із урахуванням стану зовнішнього середовища (*зміни технологічних укладів та промислові революції, міжнародні конфлікти, інтеграційні процеси, міграція, екологія, економічні кризи тощо*).

Розділ 3. Аналіз кожного стратегічного періоду: *стратегічні цілі, продукту компанії, конкурентні переваги, конкурентна стратегія, портфельна стратегія, інтернаціоналізація, диверсифікація, синергетичний ефект, стратегічне партнерство. Мета розділу – надати характеристику стратегічним рішенням компанії в певні періоди її функціонування (визначити причини стратегічних змін, навести самі стратегічні рішення, пояснити отримані результати)*.

Розділ 4. Обґрунтування авторських пропозицій щодо стратегічного розвитку компанії в майбутньому (*за допомогою методів стратегічного аналізу та планування*).

ВИСНОВКИ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.

ДОДАТКИ (опціонально).

5. Вимоги до написання тексту курсової роботи

Загальними вимогами до тексту курсової роботи є: чіткість та логічна послідовність викладення матеріалу; переконливість аргументації; стислість та точність формулювань, що виключають можливість неоднозначного тлумачення; конкретність у викладенні результатів роботи. Тема має бути розкрита без пропуску логічних ланок, тому, починаючи працювати над розділом, треба відмітити його головну ідею, а також тези кожного підрозділу. Тези необхідно підтверджувати фактами, думками різних авторів, аналізом конкретного практичного досвіду. Треба уникати безсистемного викладення фактів без достатнього їх осмислення та узагальнення.

В курсовій роботі студент повинен широко застосовувати професійну термінологію.

В роботі критично забороняється:

- викладати в повному обсязі матеріали статей та інших публікацій, формуючи з них окремі структурні підрозділи;
- наводити цифровий матеріал без зазначення його джерела;
- використовувати необґрунтовану рейтингову (бальну) оцінку;
- вставляти текст, запропонований генеративним штучним інтелектом, без його глибокого авторського опрацювання та перевірки достовірності.

6. Технічне оформлення курсової роботи та критерії її оцінювання

Курсова робота оформляється на стандартних аркушах (типу А4), текст пишеться акуратно вручну або за допомогою технічних засобів. Загальний обсяг тексту повинен бути в межах 20-30 сторінок.

Перша сторінка роботи оформляється як титульна.

На другій сторінці подається план (зміст) роботи із зазначенням номера сторінки - початку кожного структурного елемента роботи.

Усі сторінки тексту повинні бути пронумеровані, починаючи з другої сторінки (першою є титульна сторінка).

У роботі можуть бути додатки (один чи кілька) у вигляді таблиць, графіків, схем тощо. Усі додатки виносяться у кінець роботи, після списку літератури.

У кінці роботи наводиться правильним чином оформлений список використаних джерел.

Оформлена відповідним чином робота здається викладачу.

Критерії оцінки курсової роботи. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами (табл. 1).

Таблиця 1 – Шкала оцінювання курсової роботи

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити з курсової роботи зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Курсова робота оцінюється на:

відмінно (90 – 100): якщо тема курсової роботи розкрита повною мірою, визначені основні категорії дослідження; здобувач виконав розрахунки відповідно до методичних рекомендацій; виклад матеріалу

роботи відрізняється логічною послідовністю, посиланнями на літературні і нормативні джерела, завершується конкретними висновками; робота оформлена правильно, відповідно до вимог, а відповіді здобувача на запитання під час захисту виявилися повними і змістовними.

добре (74 – 89): якщо розкритий основний зміст теми, робота виконана переважно самостійно, містить аналіз практичних проблем, визначені основні параметри апарату дослідження; викладений у матеріал свідчить про достатньо глибоке розуміння автором порушених питань; матеріал викладено послідовно, із посиланнями на літературні і нормативні джерела, завершується конкретними висновками; здобувач виконав розрахунки відповідно до методичних рекомендацій, але в роботі виявлено несуттєві помилки або неточності; відповіді студента на запитання під час захисту виявилися стислими.

задовільно (60 – 73): якщо тема курсової роботи розкрита частково, робота виконана в основному самостійно, містить елементи аналізу досліджуваної проблеми; зміст частково розкриває тему курсової роботи, не повністю визначені основні параметри наукового апарату; не всі порушені питання викладені достатньо глибоко, є порушення логічної послідовності, посилання на літературні і нормативні джерела не відповідають вимогам; робота оформлена з порушеннями; здобувач виконав розрахунки згідно з методичними рекомендаціями, але без пояснень; відповіді студента на запитання під час захисту виявилися недостатньо обґрунтованими або не правильними.

7. Рекомендована література та інформаційні джерела

Основні

1. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник / О. М. Сумець ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. – Харків : ХНУВС, 2021. – 208 с. URL: <http://surl.li/emfbu>

2. Краснокутська Н.С. Стратегічне управління : навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей / Н.С. Краснокутська, І.А. Кабанець – Харків : НТУ «ХП», 2017. – 460 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/4a7ff273-37b0-44f2-aba1-593ed38925df/content>

3. Гевко О.Б. Стратегічне управління: навч. посіб. / О.Б. Гевко, НМ. Шведа – Тернопіль ФОП Паляниця В.А., 2016. – 152 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_2006_22214057.pdf

Додаткові

1. Шаповал В. А., Літвінов Ю. І. Стратегічне управління стартапами в контексті місцевого економічного розвитку. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2023 №2 (82). 176-185. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/82.176>

2. Андрійшина О.О., Шаповал В.А. Роздрібна торгівля в умовах

цифровізації суспільства. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2022. №2 (78). С. 92-103. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/78.092>

3. Терехов Є. В., Шаповал В. А., Літвінов Ю. І. Ресурсний менеджмент індустріальних регіонів (Resource management of industrial regions). Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2021. №2 (74). С. 145-153. Режим доступу: DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/74.145>, https://ev.nmu.org.ua/docs/2021/2/EV20212_145-153.pdf

4. Шаповал В. А., Літвінов Ю. І., Висоцький С. В. Моделювання бізнесу виробничого підприємства як підгрунтя проєктів забезпечення конкурентної позиції. Modern Economics. 2020. № 19(2020). С. 199-205. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V19\(2020\)-33](https://doi.org/10.31521/modecon.V19(2020)-33)

5. Людський чинник в процесі стратегічного управління розвитком об'єднаних територіальних громад / В.А. Шаповал, О.Г. Вагонова, С.М. Ісіков // Держава та регіони. Серія: Державне управління, 2019, №3 (67). С.171-176. DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-3401-2019-3-31>

6. Шаповал В.А., Літвінов Ю.І. Узгодження економічних інтересів територіальної громади та місцевого гірничодобувного бізнесу // Науковий журнал Економічний вісник Національного гірничого університету, 2019. №4 (68). С. 164-176. DOI: <https://doi.org/10.33271/ev/68.164>

Інформаційні ресурси

1. Інформаційні та звітні дані акціонерних товариств, представлені на сайті Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (<https://smida.gov.ua/>).

2. Інформаційні та аналітичні матеріали Європейської бізнес асоціації (<https://eba.com.ua/>).

3. Ресурси Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського (www.nbuv.gov.ua).

4. Портал «Journals.Ua» <https://journals.ua/>

5. Business Ready (B-READY). The World Bank's flagship report on business environment worldwide. URL: <https://www.worldbank.org/en/businessready?topic=protecting-minority-investors>

6. Кон'юнктурні опитування Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/nbusurvey>

7. Публікації Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua/ua/publications>

8. Публікації Всесвітнього Економічного Форуму (Давос, Швейцарія). URL: <https://www.weforum.org/publications/>

9. Інформаційні та звітні дані акціонерних товариств. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>

10. Матеріали Статистичної служби Європейського союзу. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat>

11. Інформаційні та аналітичні матеріали Світового банку в Україні. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>

12. Матеріали Міжнародного валютного фонду. URL:

<http://www.imf.org/external/index.htm>

13. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2017. 16 с.

14. ДСТУ 3008-2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с.

Додаток А
Приклад титульної сторінки курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра прикладної економіки,
підприємництва та публічного управління

КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни
«Стратегія та розвиток бізнесу»
на тему: «_____»

Виконав(ла):
здобувач(ка) групи _____

(прізвище та ініціали)

Перевірив: _____

(посада, прізвище та ініціали викладача)

Дніпро
2024

Навчальне видання

Бойченко Микола Вікторович
Шаповал Вадим Анатольович
Терехов Євген Володимирович
Літвінов Юрій Ігоревич

СТРАТЕГІЯ ТА РОЗВИТОК БІЗНЕСУ

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи
для здобувачів ступеня бакалавра
зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля

Видано в авторській редакції.

Електронний ресурс.
Підписано до видання 05.09.2024. Авт. арк. 0,8.

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка».
49005, м. Дніпро, просп. Дмитра Яворницького, 19.